

MERSİN ÜNİVERSİTESİ KILIKIA ARKEOLOJİSİNİ ARAŞTIRMA MERKEZİ
MERSIN UNIVERSITY PUBLICATIONS OF THE RESEARCH CENTER OF CILICIAN ARCHAEOLOGY

KAAM
YAYINLARI

OLBA
XVIII

MERSİN
2010

KAAM YAYINLARI
OLBA
XVIII

© 2010 Mersin/Türkiye
ISSN 1301 7667

OLBA dergisi;
ARTS & HUMANITIES CITATION INDEX, EBSCO,
ve
TÜBİTAK-ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanlarında taranmaktadır.

OLBA dergisi hakemlidir ve Mayıs ayında olmak üzere,
yılda bir kez basılmaktadır.
Published each year in May.

KAAM'ın izni olmadan OLBA'nın hiçbir bölümü kopya edilemez.
Alıntı yapılması durumunda dipnot ile referans gösterilmelidir.
It is not allowed to copy any section of OLBA without the permit of KAAM.

OLBA dergisinde makalesi yayımlanan her yazar, makalesinin baskı olarak ve elektronik ortamda yayımlanmasını kabul etmiş ve telif haklarını OLBA dergisine devretmiş sayılır.
Each author whose article is published in OLBA shall be considered to have accepted the article to be published in print version and electronically and thus have transferred the copyrights to the journal OLBA..

OLBA'ya gönderilen makaleler aşağıdaki web adresinde ve bu cildin giriş sayfalarında belirtilen formatlara uygun olduğu takdirde basılacaktır.
Articles should be written according the formats mentioned in the following web address.

OLBA'nın yeni sayılarında yayınlanması istenen makaleler için yazışma adresi:
Correspondance addresses for sending articles to following volumes of OLBA:

Prof. Dr. Serra Durugönül
Mersin Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü
Çiftlikköy Kampüsü, 33342-MERSİN
TURKEY

Diğer İletişim Adresleri
Other Correspondance Addresses
Tel: 00.90.324.361 00 01 (10 Lines) 4730 / 4734
Fax: 00.90.324.361 00 46
web mail: www.kaam.mersin.edu.tr
www.olba.mersin.edu.tr
e-mail: kaam@mersin.edu.tr

Dağıtım / Distribution
Zero Prod. Ltd.
Tel: 00.90.212.244 75 21 Fax: 00.90.244 32 09
info@zerobooksonline.com www.zerobooksonline.com/eng

MERSİN ÜNİVERSİTESİ
KILIKIA ARKEOLOJİSİNİ ARAŞTIRMA MERKEZİ
(KAAM)
YAYINLARI-XVIII

MERSIN UNIVERSITY
PUBLICATIONS OF THE RESEARCH CENTER OF
CILICIAN ARCHAEOLOGY
(KAAM)-XVIII

Editör

Serra DURUGÖNÜL
Murat DURUKAN
Gunnar BRANDS

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Serra DURUGÖNÜL
Prof. Dr. Haluk ABBASOĞLU
Prof. Dr. Coşkun ÖZGÜNEL
Prof. Dr. Tomris BAKIR
Prof. Dr. Hayat ERKANAL
Prof. Dr. Sencer ŞAHİN
Prof. Dr. Yıldız ÖTÜKEN
Prof. Dr. Erendiz ÖZBAYOĞLU
Prof. Dr. Susan ROTROFF
Prof. Dr. Marion MEYER

MERSİN
2010

İçindekiler/Contents

Ayşegül Aykurt <i>Late Bronze Age Pottery from Çeşme Bağlararası</i> (<i>Çeşme Bağlararası Geç Tunç Çağı Seramiği</i>)	1
Engin Akdeniz <i>Kulaksızlar Atölyesinde Kilya Tipi Figürin Üretimi</i> (<i>Kilia Figurine Production in Kulaksızlar Workshop</i>)	65
Gül Işın <i>Patara Tepecik Akropolü "Bey Evi" Kazıları (2003-2007):</i> <i>Geç Arkaik-Erken Klasik Dönem Terracottaları</i> (<i>Excavations of "The Ruler's House" on the Tepecik Acropolis at Patara</i> (<i>2003-2007): The Terracottas of the Late Archaic-Early Classical Period</i>)	85
Fikret Özbay <i>Klazomenai'daki MÖ 4. Yüzyıl Yerleşiminde Açığa Çıkarılan Prostash</i> <i>Evlerin Kökeni ve Gelişimi</i> (<i>Ursprung und Entwicklung der Prostashaeuser des 4. Jhs. v. Chr.</i> <i>in Klazomenai</i>)	107
Gonca Cankardeş-Şenol <i>Nikandros Group: Matrix Studies on the Amphora Stamps of the Group</i> (<i>Nikandros Grubu: Gruba Ait Amphora Mühürlerinin Kalıp Çalışmaları</i>)	125
Ahmet Kaan Şenol <i>Hellenistik Dönem'de Mısır'da Amphora Üretimi</i> (<i>Amphora Production in Egypt in the Hellenistic Period</i>)	141
Mustafa Şahin – Mehmet Taşlıalan <i>Smyrna Agorası Heykeltraşlık Buluntuları</i> (<i>Sculptural Finds From the Agora of Smyrna</i>)	175
Ercan Aşkın <i>Olba Bölgesi'ndeki Harman Yerleri</i> (<i>Threshing Floors in the Olba Region</i>)	241
N. Eda Akyürek Şahin <i>Zwei Neue Inschriften für Hosios Kai Dikaios</i> (<i>Hosios kai Dikaios için iki Yeni Yazıt</i>)	267

Nuray Gökalp – Ebru N. Akdoğu Arca <i>Antalya'dan Yeni Yazıtlar</i> (<i>New Inscriptions from Antalya</i>)	281
Nihal Tüner Önen – Murat Arslan <i>Kayseri Müzesi'nden Yeni Yazıtlar</i> (<i>New Inscriptions from the Kayseri Museum</i>)	307
Nurşah Çokbankir <i>Modrena ve Nikaia Teritoryumundan Yeni Yazıtlar</i> (<i>Neue Inschriften aus Modrena und Nikaia Territorium</i>)	323
Ayşe Aydın <i>Tapureli, A Kilisesi Altar Kaidesi Işığında Kilikya ve İsaurya Bölgesi</i> <i>Kiliselerinde Görülen Altar Çeşitleri</i> (<i>Die Altäre der kilikischen und isaurischen Kirchen im Blick der</i> <i>Altarstandort der Kirche A in Tapureli</i>)	347
Hatice Özyurt Özcan <i>Datça'da Bir Theotokos Meryem Tasviri</i> (<i>The Depiction of Virgin Theotokos in Datça</i>)	371
Esen Öğüş-Uzun <i>Fruit Trees on Late Antique Mosaics: From the Worcester Hunt</i> <i>to Jordanian Churches</i> (<i>Geç Antik Dönem Mozaiklerinde Meyve Ağaçları:</i> <i>Worcester Av Mozaik'inden Ürdün Kiliselerine</i>)	395

**MERSİN ÜNİVERSİTESİ,
'KİLİKİA ARKEOLOJİSİNİ ARAŞTIRMA MERKEZİ'
BİLİMSEL SÜRELİ YAYINI 'OLBA'**

OLBA süreli yayını Mayıs ayında olmak üzere yılda bir kez yayınlanır. Yayınlanması istenilen makalelerin en geç her yıl Kasım ayında gönderilmiş olması gerekmektedir.

'Olba'; Prehistorya, Protohistorya, Klasik Arkeoloji, Klasik Filoloji (ve Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri), Eskiçağ Tarihi, Numizmatik ve Bizans Sanat Tarihi kapsamında orijinal sonuçları içeren makaleleri yayınlar.

Küçükasya ile ilgili veya Akdeniz ve Ortadoğu Arkeolojisi kapsamındaki konular Olba'nın içeriğini oluşturur.

Yayın İlkeleri

1. a- Makaleler, word ortamında yazılmış olmalıdır.
b- Metin yazılırken 10 punto, dipnot için ise 9 punto, 'Times New Roman' (PC ve Macintosh) yazı karakteri ile kullanılmalıdır.
c- Dipnotlar her sayfanın altına verilmeli ve makalenin başından sonuna kadar sayısal süreklilik izlemelidir.
d- Metin içinde bulunan ara başlıklarda, küçük harf kullanılmalı ve koyu (bold) yazılmalıdır. Bunun dışındaki seçenekler (tümünün büyük harf yazılması, alt çizgi ya da italik) kullanılmamalıdır.
2. Makale içinde kullanılan özel fontlar da CD'ye yüklenerek yollanmalıdır.
3. "Bibliyografya ve Kısaltmalar" bölümü makalenin sonunda yer almalı, dipnotlarda kullanılan kısaltmalar, burada açıklanmalıdır. Dipnotlarda kullanılan kaynaklar kısaltma olarak verilmeli, kısaltmalarda yazar soyadı, yayın tarihi, sayfa (ve varsa levha ya da resim) sıralamasına sadık kalınmalıdır. Sadece bir kez kullanılan yayınlar için bile aynı kurala uyulmalıdır.

Bibliyografya (kitaplar için):

Richter 1977 Richter, G., Greek Art, NewYork

Bibliyografya (Makaleler için):

Corsten 1995 Corsten, Th., "Inschriften aus dem Museum von Denizli", Ege Üniversitesi Arkeoloji Dergisi III, 215-224, Lev. LIV-LVII

Dipnot (kitaplar için)

Richter 1977, 162, res. 217

Dipnot (Makaleler için)

Oppenheim 1973, 9, lev.1

4. Tüm resim, çizim ve haritalar için sadece "fig." kısaltması kullanılmalı ve figürlerin numaralandırılmasında süreklilik olmalıdır. Levha numarası editörler tarafından verilecektir. Bu sebeple levha, Resim, Çizim, Şekil, Harita ya da bir başka ifade veya kısaltma kesinlikle kullanılmamalıdır.
5. Figürler CD'ye yüklenmelidir: Çözünürlük 300 dpi; format tif veya jpeg olmalıdır.
6. Resim çıktılarının alınarak, resim düzenlemesi örneği (layout) yapılmalıdır.
7. Bir başka kaynaktan alıntı yapılan figürlerin sorumluluğu yazara aittir, bu sebeple kaynak belirtilmelidir.
8. Makale metninin sonunda figürler listesi yer almalıdır.
9. Metin yukarıda belirtilen formatlara uygun olmak kaydıyla 20 sayfayı geçmemelidir. Figürlerin toplamı 10 adet civarında olmalıdır.
10. Makaleler Türkçe, İngilizce veya Almanca yazılabilir. Türkçe yazılan makalelerde en az 500 kelime Türkçe ve İngilizce veya Almanca özet kesinlikle bulunmalıdır. İngilizce veya Almanca yazılan makalelerde ise en az 500 kelime Türkçe ve İngilizce veya Almanca özet bulunmalıdır. Makalenin her iki dilde de başlığı gönderilmelidir
11. Özeti altında, Türkçe ve İngilizce veya Almanca olmak üzere altı anahtar kelime verilmelidir.
12. Bir orijinal ve iki kopya olmak üzere metin ve figür çıktısı, ayrıca bunların yüklü olduğu bir adet CD gönderilmelidir.

**MERSIN UNIVERSITY,
'RESEARCH CENTER OF CILICIAN ARCHAEOLOGY',
JOURNAL 'OLBA'**

Olba is printed once a year in May. Deadline for sending papers is November of each year.

The Journal 'Olba', being published since 1998 by the 'Research Center of Cilician Archaeology' of the Mersin University (Turkey), includes original studies done on prehistory, protohistory, classical archaeology, classical philology (language and culture), ancient history, numismatics and Byzantine History of Art.

The studies select their material mostly from Asia Minor but articles (papers) dealing with the Mediterranean area and Near East also form the content of Olba.

TECHNICAL REQUIREMENTS

1. a. Articles should be written in word programs..
 - b. The text should be written in 10 puntos with 'Times New Roman' (for PC and for Macintosh). The footnotes should be written in 9 puntos.
 - c. Footnotes should take place at the bottom of the page, each in continuous numbering.
 - d. Titles within the article should be written in small letters and be marked as bold. Other choices (big letters, underline or italic) should not be used.
2. Special fonts should be loaded to the CD's.
3. The 'Bibliography' and 'Abbreviations' should take part at the end of the article. The 'Abbreviations' used in the footnotes should be explained within the 'Bibliography'. The Bibliography used in the footnotes should take place as abbreviations and the following order within the abbreviations should be kept: Name of writer, year of publishment, page (and if used, number of the illustration). This rule should be applied even if a publishment is used only once.

Bibliography (for books)

Richter 1977 Richter, G., Greek Art, NewYork

Bibliography (for articles)

Corsten 1995 Corsten, Th., "Inschriften aus dem Museum von Denizli", Ege Üniversitesi Arkeoloji Dergisi III, 215-224, Pl. LIV-LVII

Footnotes (for books)

Richter 1977, 162, fig. 217

Footnotes (for articles)

Oppenheim 1973, 9, pl.1

4. For all photographs, drawings and maps only the abbreviation 'fig.' should be used in continuous numbering. Plate numbering will be done by the editors. For this reason, remarks such as Plate, Picture, Drawing, Map or any other word or abbreviation should not be used.
5. Pictures should be loaded to CD's: 300 dpi; tif or jpeg format are required.
6. A layout for the pictures should be undertaken.
7. Photographs, drawings or maps taken from other publications are in the responsibility of the writers; so the sources have to be mentioned.
8. A list of figures should take part at the end of the article.
9. The text should be within the remarked formats not more than 20 pages, the drawing and photographs 10 in number.
10. Papers may be written in Turkish, English or German. Papers written in Turkish must include an abstract of at least 500 words in Turkish and English or German. It will be appreciated if papers written in English or German would include a summary of at least 500 words in Turkish and in English or German. The title of the article should be sent in two languages.
11. Six keywords should be remarked, following the abstract in Turkish and English or German.
12. One original and two copies of the article and figures should be printed and loaded on CD's before being sent.

ANTALYA'DAN YENİ YAZITLAR

Nuray GÖKALP* – Ebru N. AKDOĞU ARCA**

ABSTRACT

New Inscriptions from Antalya

In this article twelve unpublished Greek inscriptions and two revised (Nos. 5 and 11) Greek inscriptions from Antalya and it's territory are presented. Although most of the inscriptions are fragmentary, they introduce new significant data. The first one is for an emperor (No. 1). Nos. 2 and 3 are honorary inscriptions. No. 4 is a honorary inscription for an archiphylax. The stone was brought from Korydalla to the Museum of Antalya. No. 5 is a fragmentary inscription, which indicates the People and the Council's decree. No. 6 is a portico and gate-dedication to Leto-Artemis and Apollo. Provenance of the stone is unknown. Nos. 7 and 8 are votive inscriptions. Nos. 9-14 are funerary inscriptions.

The translations of the inscriptions are as follows:

1. *“For Imperator Caesar - - - Parthicus - - -”*
2. *“- - -(honoured) - - - high priest of the Augusti - - -”*
3. *“- - -(honoured) so- and-soof Gaius Caesellius, son of Marcus and ... of Marcus Calpurnius so-and-so”*
4. *“The People and the Council of Korydalla honoured with the tenth honours ...ros, son of Neikomakhos, the citizen of Korydalla, a man good and famous, hold the magistracies since his ancestors, fulfilled the all official duties with ambition and loving-fame for his own home city, having served as archiphylax of Lycian League. His wife so-and-so, daughter of Osetes, set up his statue, in memory and affection.”*
5. *“The People and the [Council] ”*
6. *“Aurelius Demetrios, son of Kottes, son of Lasthenes, son of Demetrios,*

* Yrd. Doç. Dr. Nuray Gökalg, Akdeniz Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü, Kampus 07058 Antalya-TR. E.mail: gokalp@akdeniz.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr. Ebru N. Akdoğu Arca, Akdeniz Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü, Kampus 07058 Antalya-TR. E.mail: ebruakdogu@akdeniz.edu.tr
Bu çalışma, Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Yönetim Birimi tarafından yayın projesi kapsamında desteklenmiştir.

built as a vow this portico and the gate with ornament lying around, to Leto, Artemis and Apollon, spending 250.000 denarii at his own expense.”

7. “*Zenon, son of Zenon, and Licinnia Quadratilla (dedicated this) vow - - -*”

8. “*- - [the boundary ?] of Zeus.*”

9. “*Marcus and Parthena built (the stele) of the deceaseds, their daughter Polla, Artemeis, sister of Parthena and Dioteimos, son of Parthena’s sister.*”

10. “*Lyson, son of Diogenes, (built this tomb) for his grand uncle, the deceased Nikostratos, son of Posidonios.*”

11. “*Appas, son of Skylaks, while he is alive, (built this) only for himself, Euthykhes, brought up by him, and his wife Fl(avia) Phrygia and her children .*”

12. “*It shall be permitted to no one else to open (this tomb) or bury another body. Otherwise, will be indebted to [the treasury - - - denarii].*”

13. “*So-and-so (built) this tomb only for himself and his wife and their children. It shall be permitted to no one else to bury another body. Otherwise, will be paid according to law[... denarii] as penalty...*”

14. “*[- - -]ous, built (this) tomb for himself and his wife, while he is alive. It shall be permitted to no one else. - - -will pay - - -*”

Keywords: Korydalla, Attaleia, honorary inscriptions, votive, archiphylax, funerary inscriptions.

ÖZET

Bu makalede Antalya ve teritoryumundan daha önce yayınlanmamış oniki; gözden geçirilmiş iki yazıt tanıtılmaktadır.

1. “*İmparator Caesar, - - -Parthicus - - - için - - -*”.

2. “*.... falancayı, imparator kültü başrahibini..... (onurlandırdı).*”

3. “*... Marcus oğlu Gaius Caesellius’un ...sı olan ve Marcus Calpurnius [Filanca’nınsı olan Falancayı onurlandırdı]*”

4. “*Korydalla’lıların Danışma ve Halk meclisi güzel ve iyi yetişmiş insan, atalarından beri devlet hizmetinde bulunan, vatani için tüm memuriyetini onur-severlik ve ünseverlikle yerine getiren, Lykia Birliği arkhiphylaks’lığını yapmış olan Neikomakhos oğlu Korydalla’lıros’u onuncu onurlarla onurlandırdı. Heykelinin dikimini ise Osetes kızı karısı falanca, anısı ve sevgisi dolayısıyla yaptı.*”

5. “*[Kent] ve Halk Meclisi*”

6. “*Apollon, Artemis ve Leto için Demetrios oğlu Lasthenes oğlu Kottes oğlu Aurelius Demetrios, 250 bin denar değerindeki bu portico ve kapıyı çevresindeki süslemesiyle birlikte kendi servetinden adak olarak yaptırdı.*”

7. “*Zenon oğlu Zenon ve Licinnia Quadratilla adadı.*”

8. “Zeus’un (sınırı ?)”

9. “Marcus ve Parthena, rahmetliler kızları Polla’nın, Parthena’nın kızkardeşi Artemeis’in ve Parthena’nın kızkardeşinin oğlu Dioteimos’un (stelini diktirdi.)”

10. “Diogenes oğlu Lyson, Posidonios oğlu, kendi büyük amcası rahmetli Nikostratos için (bu mezarı yaptırdı)”.

11. “Syklaks oğlu Appas, heroon’u henüz hayatta iken sadece kendisi için, onun tarafından büyütülmüş olan Euthykhes için ve karısı Fl(avia) Phrygia ile onun çocukları için (yaptırdı)”

12. “ - - - Başka hiç kimse (mezarı) açmaya ya da başka bir ceset gömmeye izinli değildir. Aksi taktirde fi[scus’a - - - denaria] borçlu olacaktır.”

13. “Falanca, mezarı yalnızca kendisine ve karısına ve kendilerinden olma çocuklarına (yaptırdı.) Başka hiçbir kimseye herhangi birini mezara gömmek izinli değildir; aksi halde, yasal olarak ... denaria ceza ödeyecektir”

14. “[- - -]ous, (bu) mezarı henüz hayattayken kendisi ve karısı falanca için yaptırdı. Başka hiç kimseye izinli değildir. verecektir.”

Anahtar Kelimeler: Korydalla, Attaleia, onur yazıtları, adak, arkhiphylaks, mezar yazıtları.

1. İmparatora ithaf (Fig. 1)

Kireçtaşı blok. Kaleiçi Mermerli plajına inerken merdivenlerin hemen sol tarafında devşirme malzeme olarak duvara örülmüştür. Her yanı kırık durumdadır.

Y: 0.47 m; D: 0.35 m; G: 0.42 m (tespit edilebilen kısmı); H.Y: 0.06 -0.065 x 0.05 -0.06 m.

 [Αὐτοκράτορι κα]ίσα[ρι - -]
 2 [Πα]ρθικῶι Σ[]

“İmparator Caesar, - - - Parthicus - - - için - - -”.

Tarih: İ. S. II. yüzyıl

Fragmentten anlaşıldığına göre, harf yüksekliğini de dikkate alarak yazıtta, Parthicus unvanını almış bir imparatora ithaf edilmiş bir yapı ya da benzeri bir nesnenin söz konusu olduğunu söyleyebiliriz. Bu unvanı alan imparatorlar; Traianus (20-21 Şubat 116'da Parthicus)¹, Marcus Aurelius

¹ Kienast 1990, 123.

(166'da Parthicus Maximus)² ve L. Verus (Ağustos-Eylül 165'te Parthicus Maximus³)'tur. Ancak harf karakterlerinin erken özellik göstermesi, söz konusu imparatorun Traianus olması ihtimalini kuvvetlendirmektedir. Bu ihtimal göz önüne alınacak olursa, ithaf, çok büyük bir olasılıkla, İmparator Traianus'un Parthicus unvanını aldıktan sonra, Mesopotamia seferinden dönüşüne (117 yazı) denk gelmiş olmalıdır⁴. Zira Phaselis kentinden bu imparatora Parthicus unvanını aldıktan sonra yapılan bir onurlandırma bilinmektedir⁵. Ayrıca *procurator* Caelius Florus'un Opramoas'a gönderdiği bir mektup bilinmektedir⁶. Buna göre *procurator* imparatoru dönüş yolunda karşılama hazırlıklarına Opramoas'ın da katılması gerektiğini vurgulamaktadır. Söz konusu mektup imparatorun güney sahillerinden geçeceğini ve buralardaki kentlerin de bunun için hazırlık yaptıklarını düşündürmektedir. Nitekim Traianus, Parth seferine çıkarken Ege üzerinden Ephesos-Aphrodisias rotasını takip ederek Lykia-Pamphylia kıyılarını kullanmıştır⁷. Kentlerde, imparatorun Parth seferinden birkaç yıl sonra çıktığı Mesopotamia seferinden dönüşte de aynı rotayı kullanacağı beklentisi oluşmuş olmalıdır. Eğer bu taş Attaleia'ya herhangi bir Lykia kentinden (en yakın olarak Phaselis?) getirilmediyse imparatoru karşılama hazırlıklarına bir liman kenti olarak Attaleia'nın da katılmış olduğu düşünülebilir. Ancak imparator dönüş yolunda 7 Ağustos 117'de Kilikia kenti Selinus'ta ölmüş ve külleri Roma'ya nakledilmiştir.

2. Bir onurlandırma yazıtından parça? (Fig. 2)

Kireçtaşından her yanı kırık küçük yazıt parçası, Antalya Kaleiçi Candel's House adlı pansiyonun bahçesinde duvara örülü durumdadır. Y: 0.24 m; G: 0.19 m; D: tespit edilemiyor; H.Y: 0.05-0.055 m.

- B A - -

2 - - I E P E A - -

² Kienast 1990, 139.

³ Kienast 1990, 144.

⁴ TAM II, 905, IV A; krş. Eck 2001, 124 vd.

⁵ Blackman 1981, nr. 3.

⁶ Kokkinia 2000, 25 IVA, 129.

⁷ Traianus'un Parth Seferi sırasındaki muhtemel rotası ve bu rota üzerinde Attaleia ya da Side'ye uğrama ihtimali konusunda bk. Bennett 1997, 191.

Fragment için yaklaşık olarak şöyle bir tamamlama önerilebilir:

 []BA [τὸν δεῖνα]
 [ἀρχ]ιερέα [τῶν Σεβαστῶν]

“Falancayı, imparator kültü başrahinini.....”

Str. 2: ἀρχ]ιερέα ya da ἱερέα.

Tarih: İ. S. I-II. yüzyıl.

3. Gaius Caesellius ve Marcus Calpurnius (Fig. 3a - 3b)

Kireçtaşından birbirini tamamlayan iki blok. Her iki blok üst tarafta silmeli olup, silmeler blokların ikinci kullanılışı sırasında yontulmuştur. Antalya Cumhuriyet Caddesi'nin kuzeyinde Selçuklu Hamamı ile İş Bankası arasında bulunmuştur. Günümüzde Selçuklu Hamamı ve çevre düzenlemelerinden sonra aynı yerde açılan restoranın bahçesinde sergilenmektedirler. 1. blokta iki satır, 2. blokta ise üç satırlık oldukça büyük harflerle işlenmiş yazıt yer almaktadır. Sol blok üzerindeki harfler daha fazla aşınmış olup kısmen zor okunmaktadır. Blokların köşeleri her yönden aşınmış durumdadır. Bloklardan yalnızca ilkinin üzerinde tek bir dübel deliğine rastlanmıştır.

1. blok: Y: 0.70 m; G: 0.78 m; D: 0.25 m; H.Y: 0.08 m.

2. blok: Y: 0.70 m; G: 0.71 m; D: 0.30 m; H.Y: 0.08 m.

Bloklar birbirinin devamı niteliğindedir. Taşın formuna ve üstte yer alan silmesine göre yazıt ilk satırdan başlamaktadır ve üst kısımda eksiklik görünmemektedir.

Bu yazıt çok daha uzun bir yazıta benzemektedir ve Latince bir isim olduğu için *Markou* filiasyonundan sonra bir de *cognomen* beklenebilir. Ayrıca yazıtın formülasyonundan ve ele geçen ilk blokun dübel deliğinin olmasından, söz konusu bu ilk blokun sağında ve solunda birer blokun yer aldığı ve bunun, üzerinde heykel taşıyan merkezi blok olduğu düşünülebilir.

[] Γαίου Καισε[λ]λίου Μάρκο[υ υἱοῦ]

καὶ

[Μ]άρκου Καλ[π]ουρνίου []

“*Marcus oğlu Gaius Caesellius’un ...sı olan ve Marcus Calpurnius [Filanca’nın ...sı olan falancayı - - -]*”

Tarih: İ. S. I. yüzyıl.

Yazıtta olasılıkla Marcus oğlu Gaius Caese[l]lius ve Marcus Calpurnius’un bir akrabası heykelle onurlandırılmakta idi. Bu şahsın ismi *accusativus casus*’unda birinci satırın başında durmuş olmalıydı. Yazıtta *genitivus casus*’unda duran kişiler hakkında bilgi bulunmamaktadır. Caesilius⁸ ismi sık görülmemekle birlikte, Caesellius-Caesellia isimlerine daha sık rastlanmaktadır⁹. W. Schulze ise, söz konusu isimlerin Caesennii’den türetildiğini ve bu ismin diminutiv formu olduğunu belirtmektedir¹⁰. Attaleia’nın 4 km doğusunda yer alan Magydos Kenti’nden Traianus Dönemi’ne ait bir mezar yazıtında ismi geçen Caesel(l)ia Ourania adlı şahsın bu makalede söz konusu olan Gaius Caese[l]lius ile akraba olma olasılığı göz önünde bulundurulmalıdır.

Yazıtta ikinci isim olarak görünen Marcus Calpurnius [], Attaleia’nın en varlıklı ailelerinden Calpurnii’nin bir üyesi olmalıdır. Bu aileden şimdiye kadar en bilinen isim, M. Calpurnius Rufus¹¹, Pamphylia’nın bilinen ilk senatörüdür¹². Bu aileden bilinen diğer isimler L. Celer Marcus Calpurnius Longus¹³, M. Calpurnius Petronius Firmus Saeclarius¹⁴, M. Calpurnius Silianus¹⁵ ve M. Calpurnius Epineikianos¹⁶’tur.

⁸ PIR² C 187. Krş. Groag 1897, 1311.

⁹ Magydos: Adak - Atvur 1999, nr. 62; Ephesos: Wankel 1979, nr. 20A, 27A; Engelmann et alii 1980, nr. 1022, 1404, 1406; Sinope: French 2004, nr. 130.

¹⁰ Schulze 1991, 135.

¹¹ PIR² C 313; Halfmann 1979, 101 nr. 2.

¹² Rufus, İmparator Claudius Dönemi’nde legatus Augusti pro praetore idi. Attaleia’nın ilk İtalic’lerinden olan bu ailenin bilinen ilk üyeleri Augustus döneminde yaşamış olan, M. Calpurnius Rufus’un annesi Caecilia Tertulla (PIR² C 93; SEG 2 (1925) nr. 696) ve babası Marcus’tur. (SEG 17 (1960) nr. 568).

¹³ SEG 17 (1960) nr. 570 = SEG 39 (1989) nr. 1387; SEG 17 (1960) nr. 571.

¹⁴ IGR III nr. 781 = SEG 17 (1960) nr. 586.

¹⁵ CIG nr. 4340.

¹⁶ SEG 17 (1960) nr. 623.

4. Arkhiphylaks [- -]-ros'un, Korydalla danışma ve halk meclisi tarafından onurlandırılması (Fig. 4)

Kireçtaşından blok. 1971 yılında Rhodiapolis'ten getirilmiştir. Şu anda Antalya Müzesi'nin deposunda yer almaktadır. Blokun sağ kenarı sağlam ele geçmiş olmakla birlikte satırların sağ tarafları eksiktir. Bu da metnin iki blok üzerinde durduğuna işaret etmektedir. Ayrıca taşın derinliği, blokun bir heykel kaidesi işlevi görmediğine işaret etmektedir. Bu bloklar yazıtta anılan arkhiphylaks'ın onuruna dikilmiş heykel taşıyıcı monumental bir anıtın ön cephesinde durmaktaydı. Y: 0.59 m; G: 0.55 m; D: 0.245 m; H.Y: 0.035 m.

Karakteristik Harfler: Ω, Κ, Υ

- Κορυθαλλέων ή βουλή και ό δ[ήμος έτεεί-]
 2 μησεν και ταϊς δεκάταις τει[μαϊς - - - -]
 PON Νεικομάχου Κορυδ[αλλέα, άνδρα]
 4 καλόν και άγαθόν, ύπά[ρχοντα δια]
 προγόνων, πασαν αρχ[ήν τη πατρι-]
 6 δι φιλοτείμως και φιλοδ[όξως τετε-]
 λεκότα, αρχιφυλακήσαν[τα του Λυκί-]
 8 ων έθνους. Τήν δε ανάσ[τασιν του]
 άνδριάντος έποίησα[το 6-10 harf]
 10 Οσέτου ή γυνή αυτου μυ[ήμης και]
 [φ]ιλοστοργίας ένεκεν.

“Korydalla'luların Danışma ve Halk meclisi güzel ve iyi yetişmiş insan, atalarından beri devlet hizmetinde bulunan, vatani için tüm memuriyetini onurseverlik ve ünseverlikle yerine getiren, Lykia Birliği arkhiphylaks'lığını yapmış olan Neikomakhos oğlu Korydalla'lıros'u onuncu onurlarla onurlandırdı. Heykelinin dikimini ise Osetes kızı karısı falanca, anısı ve sevgisi dolayısıyla yaptırdı.”

Tarih: İ. S. I./II. yüzyıl.

Str. 2 δεκάταις τει[μαϊς: Onuncu dereceden onurlar olarak ilk kez karşımıza çıkan bu onurlandırma daha önceden 1., 2., 3., 4., 5. ve 6.

dereceden onurlar şeklinde karşımıza çıkmıştır¹⁷. Karia ve Ionia gibi bölgelerde yer alan az sayıdaki örnekte ise, en fazla 3. onurlara rastlanmaktadır. Oysa ki bu türden onurlandırmalar Lykia’da 4., 5., 6. ve hatta bu yazıtla birlikte 10. dereceye kadar ulaşmıştır. Bunun yanı sıra, bu tür yazıt sayısının fazlalığı da böyle onurlandırmaların Lykia’ya özgü olduğu izlenimini uyandırmaktadır. Bu türden onurlandırmaların bir üst aşaması ise, *κατ’ ἔτος τειμαῖς* idi¹⁸. Bu onurlar, Lykia’da gerek Lykia Birliği gerekse ilgili kentler tarafından verilebilmekteydi. Bir kişi hem birlik hem de kent tarafından aynı derecede onurlarla onurlandırılabilirdi gibi¹⁹, birlik tarafından daha düşük fakat kent tarafından daha büyük onurlarla da onurlandırılabilirmekteydi²⁰. Yani, kent onurlandırmalarındaki derecelendirme daha büyük olabilmekteydi. Şimdiye kadarki en büyük derecelendirme Opramoas’ın babası için 6. dereceden bir birlik onurlandırmasıdır²¹. Opramoas ise, 4. dereceden onurlandırmaların ardından yıllık onurlarla onurlandırılmıştır. Dolayısıyla da, söz konusu onurların hangi durumlarda bahsedildiği tam olarak anlaşılammaktadır²². Ancak, bir tahmin yapılacak olursa bu türden onurların, kişinin üstlendiği *leitourgia* ve *euergesia*’ların büyüklüğüne göre derecelendirildiği düşünülebilir. Nitekim yazıtlarda geçen *τειμηθέντα κατ’ εὐεργεσίαν ταῖς πρώταις καὶ δευτέραις τειμαῖς ὑπὸ τῆς πόλεως καὶ ὑπὸ τοῦ κοινού τῶν Λυκίων*²³ ya da *ἱερασάμενον τῶν θεῶν Σεβαστῶν μετὰ καὶ γυναικὸς Ἀμμίας τῆς καὶ Τερτίας Ἐρμαίου ἐπιφανῶς καὶ εὐσεβῶς ὡς μεμαρτυρηῆσθαι καὶ τετειμηῆσθαι αὐτὸν ταῖς τρίταις τειμαῖς*²⁴ türünden ifadeler bunu kanıtlar niteliktedir.

¹⁷ Attaleia Antik Kenti ve Antalya Müzesi Yazıtları N. Gökalp tarafından yayıma hazırlanmaktadır. TAM II nr. 15 (Telmessos); TAM II nr. 197 (Sidyma); TAM II nr. 206 (Sidyma); TAM II nr. 288 (Ksanthos); TAM II nr. 290 (Ksanthos); TAM II nr. 420 (Patara); TAM II nr. 495 (Letoon); TAM II nr. 576 (Tlos); TAM II nr. 661 (Kadyanda); TAM II nr. 765 (Arneai); TAM II nr. 905 (Rhodiapolis); TAM II nr. 915 (Rhodiapolis); TAM II nr. 1202 (Phaselis); IGR III nr. 473 (Balboura); SEG 28 nr. 1217 (Balboura); AE 1981 nr. 844 (Ksanthos); IGR III nr. 746 (Gagai); AE 1994 nr. 1738, II (Arykanda); Balland 1981, nr. 81 (Letoon); Petersen – Luschan 1889, nr. 11, 19 (Trysa).

¹⁸ Yıllık onurların başrahiplik dolayısıyla verildiğine dair bk. Kokkinia, 224-226.

¹⁹ Krş. TAM II nr. 420.

²⁰ Krş. TAM II nr. 206, 290; AE 1994 nr. 1738 (Arykanda).

²¹ TAM II nr. 905 VIII C 13-14.

²² Onurlandırma şekilleri için bk. Kokkinia, 222-228.

²³ TAM II nr. 420; ayrıca krş. TAM II nr. 661.

²⁴ SEG 28 (1978) nr. 1217.

Str. 3 ...PON Νεικομάχου Κορυδ[αλλέα: Korydalla'lı Neikomakhos oğlu arkiphylaks²⁵ [- - -]ros'un, Lykia Birliği'nde üstlendiği bu görevini tamamladıktan sonra öldüğü anlaşılmaktadır. Eşraf tabaka mensubu olduğu görülen bu şahsın, Lykia Birliği sekreterliği ve başrahiplikle (Lykiarkhos) devam etmesi beklenen kariyerini tamamlayamadığı görülmektedir.

Str. 10 Οσέτης ismi yine bir Lykia kenti olan Kyaneai'dan bilinmektedir²⁶.

5. Danışma ve Halk Meclisi bir sütun dikeyiyor (Fig. 5)

Edisyon: Korkut 2005, 79.

Antalya Kaleiçi Otel Alp Paşa bahçesinde restorasyon çalışmaları sırasında bulunmuştur.

Kireçtaşından dikdörtgen formlu ve üzeri zengin profilli sütun altlığının en alt kısmında düz bir kaide çıkıntısı ve bunun hemen üzerinde bir *kyme* yer almaktadır. *Kyme*'nin üzerinde friz kuşağı ve onun da üstünde alttaki profilin tersi, büyük bir *kyme* ve dışa taşkın bir silme yer almaktadır. Bu alanın üzerinde sırasıyla *torus* ve *trokhilos* işlidir. Yekpare tek bloktan oluşan bu dikdörtgen altlığın geniş friz kuşağının üzerinde tek satırlık bir yazıt bulunmaktadır.

Ölçüler: Y: 0.39 m; G: 0.51m; D: 0.20 m; H.Y: 0.035 x 0.017 m.

[ἡ βουλ]ῆ καὶ ὁ δῆμο[ς].

“[Kent] ve Halk Meclisi”

Tarih: Roma İmparatorluk Dönemi

Str. 1 Korkut: KAI POΔINH (Ve Rodine)

²⁵ Arkhiphylaks'ın, vergi gelirlerinin İmparatorluk *fiscus*'una ödenmesinden sorumlu olmasıyla ilgili olarak bk. OGIS 565; TAM II nr. 905 IIE 6- F 16. Krş. Kokkinia, 218- 222; Engelmann 2005, 121-124.

²⁶ SEG 43 (1993) nr. 969.

6. Aurelius Demetrios'un Apollon, Artemis ve Leto'ya adağı (Fig. 6)

Karayollarının yol yapım çalışmaları sırasında bulunarak Antalya Karayolları 13. Bölge Müdürlüğü bahçesine getirilmiş olan blokun buluntu yeri bilinmemektedir. Söz konusu blok, mermerden bir arşitrav parçası olup dört satırdan oluşan oldukça iyi korunmuş bir yazıt taşımaktadır. Taban kısmındaki hatıl yerleri de korunmuştur. Blokun sağ ve sol taraflarında herhangi bir kırık veya eksiklik bulunmamaktadır.

Y: 0.43 m; G: 2.51 m; D: 0.65 m; H.Y: 0.04 m.

Απόλλωνι καὶ Ἀρτέμιδι καὶ Λήτῳ Αὐρήλιος
 2 Δημήτριος Κοτεους Λασθενους Δημητρίου
 τὸ περιφλίωμα καὶ τὴν πύλην μετὰ τοῦ περικειμένου

 4 κόσμου ἀπὸ ,σ,ν [ἐ]κ τῶν ἰδίων εὐχὴν [ἐ]ποίησεν.

“Apollon, Artemis ve Leto için Demetrios oğlu Lasthenes oğlu Kotes oğlu Aurelius Demetrios, 250 000 denar değerindeki bu portico ve kapıyı süslemesiyle birlikte kendi servetinden adak olarak yaptırdı.”

Tarih: Vakfı yapan Demetrios, Aurelius gentil ismini taşımaktadır. Babası (Kotes) ise sadece yerel ismiyle anılmaktadır. Bu nedenle, yazıt İ. S. 212’de yürürlüğe giren *Constitutio Antoniniana*’dan sonraya, olasılıkla İ. S. III. yüzyıl ortalarına ait olmalıdır.

Str. 2 Κοττης, -ους: Κοττης, Κοτις ya da Κοτυς gibi isimler Trakya kökenli olup kaynağını tanrı Κότυς’ten almaktadırlar²⁷. Küçük Asya’da bilhassa Pisidia’da sık kullanıldığı bilinmektedir²⁸.

Str. 2 Λασθενης, ους: Bu isim, Küçük Asya’dan ziyade Knossos teritoryumunda yer alan Amnisos Kenti’nde²⁹, Kıta Yunanistan’da³⁰, Ege Adaları’nda³¹ ve Makedonya’da³² kullanılmıştır.

²⁷ Detschew 1957, 258 vd., s.v. Κότυς; SEG 51 (2001) nr. 2225.

²⁸ Zgusta 1964, § 707-3; Horsley – Kearsley 2007 nr. 118; İplikçioğlu et alii 2007. Bu isim Pamphylia ve Lykia’da da görülmektedir: Şahin 1999, nr. 77. Ayrıca krş. SEG 40 (1990) nr. 1268a, c; SEG 44 (1994) nr. 1554B; Corsten 2002, nr. 398.

²⁹ Chaniotis 1989, 75. Bilhassa, İ. Ö. 72-67 yılları arasında Romalılara karşı Girit ordusunu kumanda eden Lasthenes adlı şahıs nedeniyle: SEG 43 (1993) nr. 604.

³⁰ Fraser – Matthews 1997, vol. IIIA, 269; Fraser – Matthews 2000, IIIB, 256.

³¹ Fraser – Matthews 1987, Vol. I, 283.

³² Fraser – Matthews 2005, Vol. IV, 207.

Str. 3 περιφλίωμα, τό = *portico* (bk. Liddel–Scott, s. v. περιφλίωμα).

Aurelius Demetrios, yazıttan anlaşıldığı üzere, bir *euergetes*'tir. *Portico* ile kapı için harcadığı para (250 bin denar), II. yüzyıl meblağlarıyla karşılaştırıldığında olağanüstü yüksek görülse de³³, İ.S. III. yüzyılın ortalarına hâkim olan enflasyon nedeniyle normaldir.

Yazıtta Apollon, Artemis ve Leto'nun birlikte anılması bu taşın Antalya'ya Ksanthos veya teritoryumundan getirilmiş olabileceği izlenimini uyandırmaktadır. Zira Ksanthos, Antiokhos III Dönemi'nde söz konusu bu üç tanrıya birden adanmıştı³⁴.

7. Zenon ve Licinnia Quadratilla'nın Adağı (Fig. 7)

Ali Sanlı adlı bir şahsın koleksiyonundan. Kireçtaşından dikdörtgenler prizması şeklindeki taş Antalya'ya Burdur civarından getirilmiştir. Taş, şu anda koleksiyonerin Kılıçaslan Mah. Hamam Sok. Nr. 16'daki evinin bahçesinde durmaktadır.

Y: 0.41 m; G: 0.30 m; D: 0.22 m; H.Y: 0.025 m. Akroter G: 0.29 m, Gövde G: 0.21 m.

Karakteristik Harfler: Ζ, Η, Ω, Κ, Ε, C.

Ζήνων Ζήν[ω-]

2 νος καὶ Λικιν-
νία Κοδράτιλ-

4 λα ΙΚ . . ΣΑ ΔΙ
νη ΔΠΑΗ. ΣΑΓ

εὐ[χήν].

“Zenon oğlu Zenon ve Licinnia Quadratilla adadı.”

Tarih: İ. S. I. yüzyıl.

³³ Örneğin ünlü hayırsever milyarder Rhodiapolis'li Opramoas, Patara Kenti'ne iki katlı bir *portico* için 18.000 denar para harcamıştır. Krş. Akdoğu- Arca 2002, 86 vdd.

³⁴ OGIS 746= Βασιλεὺς μέγας Ἀντίοχος | ἀφιέρωσεν τὴν πόλιν | τῇ Λητώϊ καὶ τῷ Ἀπόλλωνι | καὶ τῇ Ἀρτέμιδι διὰ τὴν || πρὸς αὐτοὺς συνάπτουσαν | συνγένειαν.

Quadratilla: Küçük Asya’da bu ismi taşıyan az sayıdaki örnek için krş. Licinnia Quadratilla (Pisidia-Komama): Bérard 1892, 420 nr. 47; Calpurnia Quadratilla (Ephesos): Engelmann et alii 1980, nr. 619; Aur(elia) Quadratilla (Phrygia-Hierapolis): AAT 101, 310, nr. 30; Eragatiane Menodora Quadratilla (Perge): Şahin 1999, nr. 316; Quadratilla (Lykaonia): Sterrett 1888, 162, nr. 272; Phrygia: Waelkens 1986, 689.

8. Zeus Sunağı (Fig. 8)

Kaleiçi’nde Antik Pansiyon’un içindedir. Buluntu yeri bilinmemektedir.

Kireçtaşından kare sunağın üst kısmı kırıktır. Sunağın üzerindeki tek satırdan oluşan yazıt iyi korunmuş durumdadır.

Y: 0.19 m; G: üst: 0.09 m, orta: 0.09 m, alt:, 0.11 m; D: 0.08 m, HY: 0.02 m.

ΔΙΟΖ

“Zeus’un (sınırı ?)”³⁵

Tarih: Roma İmparatorluk Dönemi.

9. Polla, Artemeis ve Dioteimos’un mezar yazıtı (Fig. 9)

Kireçtaşından dikdörtgenler prizması şeklinde üçgen alınlıklı *stel*. Patara’da bulunarak Antalya Müzesi’ne bağışlanmıştır. (Envanter numarası: 1.26.96)

Alınlığında ortada tepeden asılı iri taneli bir üzüm salkımı ile bunun her iki yanında simetrik duran kuşlar betimlenmiştir. Kuşlar simetrik olarak üzüm tanelerini didikler vaziyette işlenmişlerdir. Salkım ile kuş figürleri arasında salkımdan sarkan asma yaprakları yer almaktadır. Stelin baş ve köşe akroterleri tam durumdadır ve palmetlidir. Stelin ön yüzünde, gövdede bir çerçeve içerisinde sağda iki kadın ve solda bir erkek olmak üzere üç figür betimlenmiştir. Kadınlar *khiton* ve *khimation*, erkek ise *toga* giymiştir. Kadınlar sağ elleriyle tokalaşır vaziyettedir. Erkek figürü sağ

³⁵ Üzerinde *genitivus casus*’unda bir tanrı/tanrıça adı taşıyan sunakların sınır taşı olabileceği konusunda bk. Akdoğu Arca 2005, 47-58.

elini göğsüne koymuş, sol eliyle ise bir rulo tutmaktadır. Figürlerin yüzleri ayrıntılı bir şekilde işlenmiştir. Figürler serbest kabartma şeklinde betimlenmişlerdir. Figürlerin üst kısmında girlandlara oturmuş ve farklı yönlere bakan iki kuş motifi yer almaktadır. Girlandın ortasında üst üste iki çiçek motifi bulunmaktadır. Çerçevenin sağında ve solunda iki simetrik *taenia*, girland uçlarına bağlanmıştır. Taşın arka yüzü işlenerek düzeltilmiştir. Stel kaidesi sağ tarafta ortasından itibaren kırıktır. Kaide ile figürlerin arasında altı satırdan oluşan ve oldukça bitişik ve düzgün kazanılmış eksiksiz bir yazıt yer almaktadır.

Y: 0.71 m; G: 0.36 m; H.Y: 0.02 m.

Karakteristik Harfler: Ρ, Μ, Ω

Μάρκος καὶ Παρθένα Πῶλλαν

2 τὴν ἑατῶν θυγατέρα καὶ Ἄρ-

τέμειν τὴν ἀδελφὴν Παρθέ-

4 νας καὶ Διότειμον τὸν τῆς ἀ-

δελφῆς Παρθένας υἱὸν

6 ἦρωας.

“*Marcus ve Parthena, rahmetliler kızları Polla'nın, Parthena'nın kızkardeşi Artemeis'in ve Parthena'nın kızkardeşinin oğlu Dioteimos'un (stelini diktirdi.)*”

Tarih: İ. S. I. yüzyıl. (Harf karakterleri dolayısıyla).

Str. 1 Παρθένα: Bu isim Lykia³⁶ ve Isauria - Lykaonia sınır bölgesinde³⁷ yaygındır.

Str. 1 Πῶλλα: Tüm Küçük Asya'da³⁸ yaygın olan bu Latin isminin bölgede Olympos civarında kullanıldığı bilinmektedir³⁹.

³⁶ TAM II,1 nr. 176, 318, 432.

³⁷ MAMA VIII nr. 175.

³⁸ Merkelbach 1980, nr. 60; Corsten 1991, nr. 162; Habicht 1969, nr. 88; TAM V,1 289; MAMA I nr. 63- 64, 67, 296; MAMA VI nr. 182; MAMA VII nr. 399; SEG 35 (1985) nr. 1281; SEG 37 (1987) nr. 972; SEG 47 (1997) nr. 878; TAM V,2 nr. 1289; AE 1997 nr. 1361; AE 1999 nr. 1588.

³⁹ TAM II,1 nr. 963.

Yazıttan anlaşıldığı üzere, mezar steli dikilen kişilerden, ortada yer alan genç kadın figürü Parthena ile Marcus'un kızları olan Polla'yı temsil etmektedir. Polla'nın sağındaki figür teyzesi Artemeis ve solundaki figür ise teyzesinin oğlu Diotimos'a ait olmalıdır.

Burada bir *posthum* onurlandırma söz konusudur⁴⁰. Ölen kişilerin *heros* olarak adlandırılması, kahramanlaştırma anlamında kullanılmamıştır, aksine bu, Antik Dönem'de yaygın bir ifade şekliydi⁴¹. Rahmetli anlamında kullanılan bu ifade ölüyle ilgili olumlu düşüncelere işaret etmekteydi⁴². Ayrıca, ölen kişiler *accusativus casus*'unda ifade edilmiştir. Burada ἀνέστησαν⁴³ ya da ἐτίμησαν *scilicet* olarak anlaşılmalıdır. Yani ölen kişiler ya heykelleri dikilerek ya da stel üzerine resimleri işlenerek onurlandırılmışlardır. Bununla beraber yazıtı taşıyan stel boyutları itibariyle heykel taşımaya uygun değildir. Bu durumda *accusativus casus*'u stel üzerinde resmedilen portrelere işaret etmektedir.

10. Nikostratos'un Mezar Yazıtı (Fig. 10)

Antalya Müzesi'ne bağış yoluyla gelen kireçtaşından yuvarlak sunağın buluntu yeri bilinmemektedir (Envanter numarası henüz belirlenmemiştir). Profilli bir kaideye sahip olan taşın üzerinde bezeme bulunmamaktadır. Sol üst tarafında kırıklar yer almaktadır fakat genel olarak iyi durumdadır. Sunağın gövdesi üzerinde altı satırdan oluşan bir yazıt yer almaktadır. Yazıtta eksiklik bulunmamaktadır. Harfler oldukça muntazam işlenmiştir. Taşın, tabanında ve üstünde dübel delikleri görülmektedir.

Y: 0.72 m; Çap: 0.55 m; H.Y: 0.025- 0.03x0.03 m.

Karakteristik Harfler: ϣ, Ω, τ.

Λύσων Διο-

2 γένου Νικο-

στράτωι Ποσι-

⁴⁰ Benzer bir örnek için bk. Corsten 2002, nr. 207 ve 224.

⁴¹ Krş. Robert 1965, 207; Robert 1969, 265.

⁴² Corsten 2002, nr. 288.

⁴³ Krş. Corsten 2002, nr. 224, 325, 326, 368 ve 398.

- 4 δωνίου τῶι ἐ-
ατοῦ προθίωι
6 ἦρωι.

“*Diogenes oğlu Lyson, Posidonios oğlu, kendi büyük amcası rahmetli Nikostratos için (bu mezarı yaptırdı)*”.

Tarih: Harf karakterleri dolayısıyla yazıtı İ.S. I. yüzyıla tarihlenmek mümkündür.

Str. 1 Λύσων: Bu isim bölgede, Letoon⁴⁴, Ksanthos⁴⁵ ve Sidyma⁴⁶'dan bilinmektedir.

Str. 2-3 Νικόστρατος: Bu isim bölgede Ksanthos⁴⁷'tan bilinmektedir.

Str. 3-4 Ποσιδώνιος: Bu isim bölgede Telmessos⁴⁸ ve Kibyra⁴⁹'dan bilinmektedir.

Str. 4-5 ἐαυτός yerine ἐατός yazılımına özellikle İ.S. I. yüzyıl yazıtlarında sık rastlanmaktadır.

Str. 5 προθίω = προθειώ⁵⁰. (– ι yerine – ει kullanımı için bk. Gignac 1976, 190.)

Str. 6 ἦρω: Krş.yazıt nr. 3.

11. Appas ve ailesine ait mezar yazıtının revizyonu (Fig. 11 - 11a – 11b – 11c)

Edisyon: W. Henzen, AnnInst. 1852, 197 (Falkener'in kopyasından); Le Bas – Waddington, 1783 (Falkener'in kopyasından); Şahin 1979, nr 134.

Karayollarının yol yapım çalışmaları sırasında bulunarak Antalya Karayolları 13. Bölge Müdürlüğü bahçesine getirilmiştir. Halen burada duran yazıtın buluntu yeri bilinmemektedir.

⁴⁴ SEG 44 (1994) nr. 1219b.

⁴⁵ SEG 46 (1996) nr. 1721; SEG 36 (1986) nr. 1218.

⁴⁶ TAM II nr. 175, 176, 197, 209, 221.

⁴⁷ SEG 46 (1996) nr. 1721.

⁴⁸ TAM II nr. 1-3.

⁴⁹ AE 1998 nr. 1383.

⁵⁰ Krş. Robert, 1954, 77; Meriç et alii 1981, nr. 3072; Corsten 1997, nr. 83.

Yazıt, *aedicula*'lı bir *heroon*'un alınlık kısmındadır. Fakat şu an sadece *aedicula* kısmı mevcuttur. 3 satırlık yazıt, iyi korunmuş durumdadır.

Y: 0.87 m; G: 1.50 m; D: 0.735 m; H.Y: 1. satır: 0.035–0.04 m, 2. satır: 0.025 m, 3. satır: 0.01 m.

Karakteristik Harfler: Η, Ω, Γ, Ρ

- 1 Ἀππας Σκύλακος τὸ ἡρώων ζῶν ἑαυτῶ καὶ Εὐτύχη
- 2 ἀνατεθραμμένῳ ὑπὸ αὐτοῦ καὶ Φλ. Φρυγία γυναικὶ καὶ
τέκνοις αὐτῆς
- 3 [μ]όνοι[ς] κατεσκεύ vac. ασεν.

“*Syklaks oğlu Appas, heroon’u henüz hayatta iken sadece kendisi için, onun tarafından büyütülmüş olan Euthykhēs için ve karısı Fl(avia) Phrygia ile onun çocukları için (yaptırdı)*”

Tarih: İ. S. II. yüzyıl (Harf karakterleri dolayısıyla)

Str 1 Ἀππας: Küçük Asya’da sık kullanılan bu yerli lal isme⁵¹ özellikle Phrygia’da sık rastlanmaktadır⁵². Bölgede ise Kibyrtis’in⁵³ yanı sıra Lykia-Pisidia’da⁵⁴ kullanıldığı bilinmektedir.

Str 2 Φρυγία: Bir bölge ismi olan Phrygia, Küçük Asya’da şahıs ismi olarak muhtemelen ilk kez kullanılmaktadır⁵⁵.

Str. 2 ΚΑΙΦΡΥΤΝΑΙΚΙ: Falkener’in kopyası.

Καὶ [τῆ] γυναικί: Henzen.

Φρυ(γία): Le Bas- Waddington.

XIX. yüzyıl gezginlerinden E. Falkener’in kopyasına dayanılarak yayınlanmış olan bu yazıtın buluntu yeri Nikaia olarak belirtilmiştir. Ancak, Nikaia Kenti’nin Antalya’ya olan uzaklığı ve taşın ebatları ile ağırlığı göz önüne alındığında Nikaia’dan buraya taşınmış olması pek olası

⁵¹ Zgusta 1964, § 66–8.

⁵² SEG 47 (1997) nr. 1750; SEG 44 (1994) s. 360 nr. 1056, s. 361 nr. 1062; SEG 49 (1999) nr. 564, 1805.

⁵³ SEG 17 (1960) nr. 724.

⁵⁴ SEG 6 (1932) nr. 547; MAMA IV nr.198.

⁵⁵ Krş. SEG 50 (2000) nr. 573 (Makedonya).

görünmemektedir. Bu nedenle yazıtı ilk kopyalayan kişinin beyanında bir hata olduğu düşünülmelidir. Dolayısıyla da taşın Lykia ya da Pisidia bölgelerinden birindeki bir yol yapım çalışması sırasında bulunarak Antalya'ya getirilmiş olma ihtimali daha yüksek görünmektedir.

Yazıttan anlaşıldığına göre Appas'la yaptığı evlilik, Fl(avia) Phrygia'nın ikinci evliliğidir. Appas'ın çocuğu olmamış ve Euthykhes'i evlat edinmiş olmalıdır.

12. Mezar Fragmenti (Fig. 12)

Mermer lahit fragmenti. Buluntu yeri bilinmemektedir. (Antalya Müzesi envanter numarası: 649). Aslan başı antefix'li mermerden bir lahit kapağı fragmenti. Sütunun sağ tarafında altı satırdan oluşan bir yazıt yer almaktadır. Yazıtın sağ kısmında kırık ve eksik bulunmamaktadır. Yazıtın üst tarafı kırıktır. Yazıtın üçüncü ve beşinci satırlarında *ligatur* kullanılmıştır.

Y: 0.29 m; G: 0.49 m; D: 0.075 m; H.Y: 0.025 m.

Karakteristik Harfler: Ω, HE, TE

ἄλλω [δὲ οὐδενί]

2 ἐξεῖν[αὶ ἀνῶξαι]

ἢ ἐπιθ[άψαι ἔτε-]

4 ρον π[τῶμα. Ἐπεῖ]

ὑπεύθ[υνοσ ἔσ-]

6 τε φί[σικω δην. - - -]

“ - - - Başka hiç kimse (mezarı) açmaya ya da başka bir ceset gömmeye izinli değildir. Aksi taktirde fi[scus'a - - - denaria] borçlu olacaktır.”

Tarih: Harf karakteri nedeniyle fragment, III. yüzyıl başına ait olmalıdır.

Str. 2-3 ἀνῶξαι] ἢ ἐπιθ[άψαι tamamlaması için krş. TAM III.

Yazıtta geçen mezar formülasyonundan taşın Termessos veya teritoryumundan getirilmiş olduğu düşünülebilir.

13. Mezar Fragmenti (Fig. 13)

Kireçtaşından bir mezar steli fragmenti. Kaleiçi'nde yaşayan Ali Sanlı adlı bir şahsın koleksiyonundan. Taş Antalya'ya Burdur civarından getirilmiştir. Taş, her tarafından kırılmış durumdadır. Taş üzerinde altı satır okunabilmesine rağmen yazıtta söz konusu olan mezar ifadesinden taşın daha uzun olduğu anlaşılabilir.

Y: 0.21 m; G: 0.24 m; D: 0.12 m; H.Y: 0.02 m.

01 [κατέστησεν] ὁ δεῖνα

02 [τὴν ἐνταφὴν ἑαυτῶ]

[καὶ τῆ γ]υγα[ικὴ αὐτοῦ]

2 [κα]ὶ τοῖς ἐξ α[ὐτῶν]

[τ]έκνοις μόν[οις· οὐδε-]

4 [νὶ] δὲ ἐξέσται [ἐπενβα-]

λεῖν τινα ἐντ[αφῆ· εἰ δὲ]

6 [μ]ὴ θῆσει προσ[τείμου]

[δην. ...]

“Falanca, mezarı yalnızca kendisine ve karısına ve kendilerinden olma çocuklarına (yaptırdı.) Başka hiçbir kimseye herhangi birini mezara gömmek izinli değildir; aksi halde, yasal olarak denaria ceza ödeyecektir”

14. [- - -]ous ve ailesinin mezar fragmenti (Fig. 14)

Antalya Kaleiçi Çardak Pansiyon'un restore edilen bahçe duvarında devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Taş, tam olarak kapı kanadının hemen yanında duvarda örülü durumdadır. Taşın devamı, kapı kanadı devam ederken iç yüzeyde kaldığı için okunamamaktadır. Yazıtın 6. satırı, kapı kanadı nedeniyle fotoğrafında görünmemesine rağmen çıplak gözle okunabilmektedir. Taşın sağ ve sol taraflarında eksiklikler ve kırıklar vardır. Yazıt, taşın en üstünden başlamaktadır.

Y: yakl. 0.30 m; G: 0.15 m; H.Y: 0.002 x 0.017 m.

Karakteristik harfler: 1. satırda *ligatur*: ϝ, ϙ, ω.

- [- - -] ους ζω̄[v - -]
 2 [τὸ μνημεῖον κατεσκευάσεν]
 [ἑαυτῶ καὶ γυ]ναικ[ι] - - - - -
 4 [Ἄλλω δὲ οὐ]δενὶ [ἔξεστι - - -]
 - - - I δώσ[ει τῶ - - -]
 6 Οἶνον.

“[- - -]ous, (bu) mezarı henüz hayattayken kendisi ve karısı falanca için yaptırdı. Başka hiç kimseye izinli değildir. verecektir.”

Tarih: Harf karakteri nedeniyle İ. S. III. yüzyıl.

Bibliyografya ve Kısaltmalar

- Adak – Atvur 1999 Adak, M. – Atvur, O., “Epigraphische Mitteilungen aus Antalya II: Die pamphyliische Hafenstadt Magydos”, EA 31, 53- 68.
- AE L’Année Épigraphique
- AAT Atti della Accademia delle Scienze di Torino.
- Akdoğu-Arca 2002 Akdoğu-Arca, E.N., “Lykia’lı bir Euergetes: Opramoas”. Şahin S.-Adak M. (ed.), *Likya İncelemeleri I*, 79- 90.
- Akdoğu-Arca 2005 Akdoğu-Arca, E.N., “The Genitive Case on Altares from Asia Minor indicating a Boundary Inscription”, *Gephyra II* ,47-58.
- AnnInst Annali dell’Istituto die corrispondenza archeologica.
- Balland 1981 Balland, A., *Fouilles de Xanthos. Inscriptions d’ époque impériale de*, Paris.
- BCH Bulletin de Correspondance Hellénique.
- Bennett 1997 Bennett, J., *Trajan. Optimus Princeps. A life and times*, London.
- Bérard 1892 Bérard, V., “Inscriptions D’Asie Mineure (2)”, BCH 16, 417- 446.
- Blackman 1981 Blackman, D.J., *The Inscriptions. Schäfer J. (ed.), Phaselis. Beiträge zur Topographie und Geschichte der Stadt und ihrer Häfen*,Tübingen.
- Chanotis 1989 Chanotis, A., “Some More Cretan Names”, ZPE 77, 67-81.
- Corsten 1991 Corsten, Th., *Die Inschriften von Prusa ad Olypium I. I.K. 39*, Bonn.
- Corsten 1997 Corsten, Th., *Die Inschriften Laodikeia am Lykos I. I.K. 49*, Bonn.
- Corsten 2002 Corsten, Th., *Die Inschriften von Kibyra I. I.K. 60*, Bonn.
- Detschew 1957 Detschew, D., *Die Thrakischen Sprachreste*, Wien.
- EA Epigraphica Anatolica
- Eck 2001 Eck, W., Traian. (ed.) M. Clauss. *Die Römischen Kaiser. 110- 125. (2. Auflage)* München.
- Engelmann et alii 1980 Engelmann, H. – Knibbe, D. – Merkelbach, R., *Die Inschriften von Ephesos III. I.K. 13*, Bonn.
- Engelmann 2005 Engelmann, H., “Opramoas als Arkhiphylax”, ZPE 152, 121-124.
- Fraser – Matthews 1987-2005 Fraser, P.M. – Matthews, E., *A Lexicon of Greek Personal Names, I-IV*, Oxford.
- French 2004 French, D.H., *The Inscriptions of Sinope. I.K. 64*, Bonn.
- Gignac 1976 Gignac, F.T., *A Grammar of the Greek Papyri of the Roman and Byzantine Periods I. Phonology*, Milano.
- Groag 1897 Groag, I., RE IIII s.v. Cesilius.

- Habicht 1969 Habicht, C., Die Inschriften des Asklepieions. Altertümer von Pergamon, 8,3, Berlin.
- Halfmann 1979 Halfmann, H., Die Senatoren aus dem östlichen Teil des Imperium Romanum bis zum Ende des 2. Jahrhunderts n. Chr., Göttingen.
- Henzen 1852 Henzen, W., Inscriptiones Graecae, AnnInst 24, 1852.
- Horsley – Kearsley 2007
Horsley, G.H.R. – Kearsley, R.A., The Greek and Latin Inscriptions in the Burdur Archaeological Museum, London.
- IGR Inscriptiones Graecae ad res Romanas pertinentes, Bd. III= Lykia et Pamphylia (Paris 1906–1927).
- I.K. Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien.
- İplikçioğlu et alii 2007
İplikçioğlu, B. – Çelgin, G. – Çelgin, A.V., Epigraphische Forschungen in Termessos und seinem Territorium IV, Wien.
- Kienast 1990 Kienast, D., Römische Kaisertabelle, Darmstadt.
- Kokkinia 2000 Kokkinia, C., Die Opramoas Inschrift von Rhodiapolis, Bonn.
- Korkut 2005 Korkut, T., Antalya Alp Paşa Otel ve Arkeolojik Buluntuları, Antalya.
- Le Bas – Waddington 1870
Le Bas, Ph. – Waddington, W.H., Inscriptions grecques et latines recueillies en Asie Mineure, Paris.
- Liddel – Scott – Jones 1968
Liddell, H.G. – Scott, R. – Jones, H. St., A Greek-English Lexicon, Oxford.
- MAMA Monumenta Asiae Minoris Antiqua.
- MAMA I Calder, W.M., Eastern Phrygia (Manchester 1928).
- MAMA IV Buckler, W.H. – Calder, W.M. – Guthrie W.K.C., Monuments and Documents from Eastern Asia and Western Galatia (Manchester 1933).
- MAMA VI Buckler, W.H. – Calder, W.M., Monuments and Documents from Phrygia and Caria (Manchester 1939).
- MAMA VII Calder, W.M., Monuments from Eastern Phrygia (Manchester 1956).
- MAMA VIII Calder, W.M. – Cormack, J.M.R., Monuments from Lycaonia. The Pisido-Phrygian Borderland (Manchester 1962).
- Meriç et alii 1981 Meriç, R. – Merkelbach, R. – Nollé, J. – Şahin, S., Die Inschriften von Ephesos VII, 1. I.K. 17, 1., Bonn.
- Merkelbach 1980 Merkelbach, R., Die Inschriften von Kalchedon . I.K. 20., Bonn.

- Mon. Ant. Monumenti antichi pubblicati per cura della Accademia Nazionale dei Lincei.
- OGIS W. Dittenberger, *Orientalis Graeci Inscriptiones Selectae*.
- Paribeni – Romanelli 1914
Paribeni, R. – Romanelli, P., *Studi e ricerche archeologiche nell'Anatolia meridionale*, Mon. Ant. 23, 6–274.
- Petersen – Luschan 1889
Petersen, E.A.H. – Von Luschan, F., *Reisen im südwestlichen Kleinasien*. Vol. II, *Reisen in Lykien, Milyas und Kibyrtis*. Wien.
- PIR *Prosopographia Imperii Romani*.
- Rémy 1989 Rémy, *Les carrières sénatoriales dans les Provinces Romaines d'Anatolie au Haut-Empire*, İstanbul- Paris.
- Robert 1954 Robert, L.-J., *La Carie II*, Paris.
- Robert 1965 Robert, L., *Hellenica. Recueil d'épigraphie, de numismatique et d'antiquité grecques XIII*, Paris.
- Robert 1969 Robert, L., “*Les Inscriptions*”, J. Des Gagniers/P. Devambež/L. Kahil/R. Ginouvès (ed.), *Laodicée du Lycos. Le Nymphée*, 247- 389.
- Schulze 1991 Schulze, W., *Zur Geschichte lateinischer Eigennamen (1904)*. O. Salomies tarafından genişletilmiş basım: Zürich.
- SEG *Supplementum Epigraphicum Graecum*.
- Sterrett 1888 Sterrett, J.R.S., *The Wolfe Expedition to Asia Minor, Papers of the American School of Classical Studies at Athens 3, 1884/5*. (yayım 1888).
- Şahin 1979 Şahin, S., *Katalog der Antiken Inschriften des Musems von İznik I. İznik Müzesi Antik Yazıtlar Kataloğu I. I.K. 9*. Bonn.
- Şahin 1999 Şahin, S., *Die Inschriften von Perge I. I.K. 54*. Bonn.
- TAM *Tituli Asiae Minoris*.
- TAM II *Tituli Lyciae linguis Graeca et Latina conscripti*, (ed.): Kalinka, E. (Viyana 1920 -1944).
- TAM V, 2 *Tituli Asiae Minoris, V. Tituli Lydiae, linguis Graeca et Latina conscripti*, (ed.): Herrmann, P. (Viyana 1989).
- Waelkens 1968 Waelkens, M., *Die Kleinasiatischen Türsteine*, Mainz am Rhein.
- Wankel 1979 Wankel, H., *Die Inschriften von Ephesos. I. I.K. 11*. Bonn.
- Zgusta 1964 Zgusta, L., *Kleinasiatische Personennamen*, Prag.
- ZPE *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*.

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3a

Fig. 3b

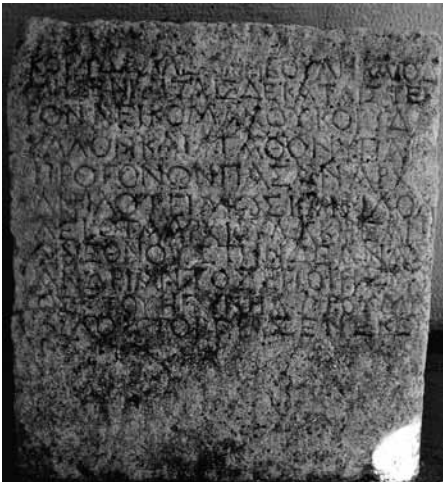

Fig. 4

Fig. 5

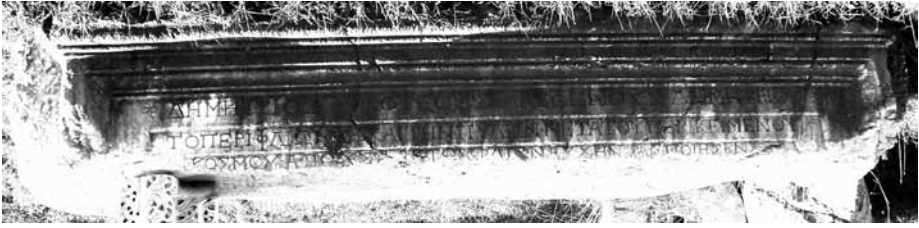

Fig. 6

Fig. 7

Fig. 8

Fig. 9

Fig. 10

Fig. 11

Fig. 11a

Fig. 11b

Fig. 11c

Fig. 12

Fig. 13

Fig. 14